

эффективно во время нестабильности и кризисов. Банки нередко прибегают к дополнительным займам в случаях недостатка свободных денежных средств, когда необходимо срочно выполнить свои обязательства по депозитам. К тому же регулирование пассивов даёт возможность не изменять сложившуюся структуру активов при повышении спроса на кредитные ресурсы.

Таким образом, целесообразным представляется сбалансированное управление активами и пассивами банка, с целью обеспечения устойчивого уровня ликвидности. Это даёт возможность выполнять требования вкладчиков даже в периоды нестабильности, при этом, не существенно снижая рентабельность деятельности банка.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Бурлуцький Б.В., к.е.н., доцент

Ведерникова К.С.

Донецький національний технічний університет

Зараз продовжується розвиток сучасного фінансового ринку за рахунок нововведень у банківській сфері, до них можна віднести створення інтернет-банкінга, наявність електронного цифрового підпису, смс-банкінг, у майбутньому скоріш за все банківська система повністю перейде на інтернет-банкінг, бо це значно скорочує час на проведення потрібних банківських операцій. Для того, щоб всі ці та багато інших нововведень працювали, потрібно створювати та удосконалювати існуючі міри захисту фінансової безпеки корпоративних банків.

Можна сказати, що всі заходи безпеки комерційного банку написані на реальних подіях, на яких були визначені теоретично види безпеки. На основі цих даних були розроблені заходи щодо попередження небезпеки, а саме розробка та удосконалення інструкцій роботи персоналу комерційного банку, індивідуальна пропускна система, періодичні тренінги з удосконалення навичок, введення нових технічних засобів захисту, не мало важливим є формування досконалої системи преміювання.

Певний внесок у вивченні питань щодо питань дослідження банківської фінансової безпеки зробили такі вчені і практики: С.І. Адаменко, О.І.Хитрін, Д.А. Артеменко, О.І. Барановський та інші [1-8].

Не зважаючи на пильну увагу, яку приділяє керівництво будь-якого банку його безпеці, діяльність із цього приводу ніколи не зупиниться, оскільки постійно розширюється

як перелік надаваних послуг банками, так і удосконалюються методи шахрайства методи порушення безпеки банків. Саме через це потребує раціоналізації структура підрозділу безпеки банку так і чітке групування та розмежування функцій підрозділу безпеки банку.

Із розвитком фінансового світу все частіше керівники комерційних банків задаються таким питанням, як все ж таки забезпечити безпеку банківської діяльності. Для цього керівництво розробляє низку заходів для забезпечення безпеки. Серед них можна виділити наступні види безпеки: особисту, колективну, економічну, інформаційну [7, с. 36-37].

Підрозділ безпеки банку створюється відповідно до сфер, напрямків його діяльності, завдань безпеки та форм її організації. Як варіант, структура підрозділу безпеки можна поділити на:

- Керівництво підрозділу;
- Захисний підрозділ (до його складу можуть входити: спеціалісти з охорони території, інкасації, особистої охорони, технічних засобів; групи: режиму, психологічного контролю співробітників; групи які відповідають за співпрацю з правоохоронними органами, підрозділами безпеки інших банків, охоронними та детективними фірмами, органами влади; групи з фінансової безпеки та інше);
- Аналітично-правовий підрозділ (найчастіше складається з фахівців з юриспруденції та банківської технології, фахівців, які займаються збором, обробкою інформації, зв'язків з пресою та інше).

М.І. Зубок [7] провів розподіл функцій підрозділу банку, які актуальні по нині. Але на наш погляд їх слід доповнити превентивною функцією (рис. 1).

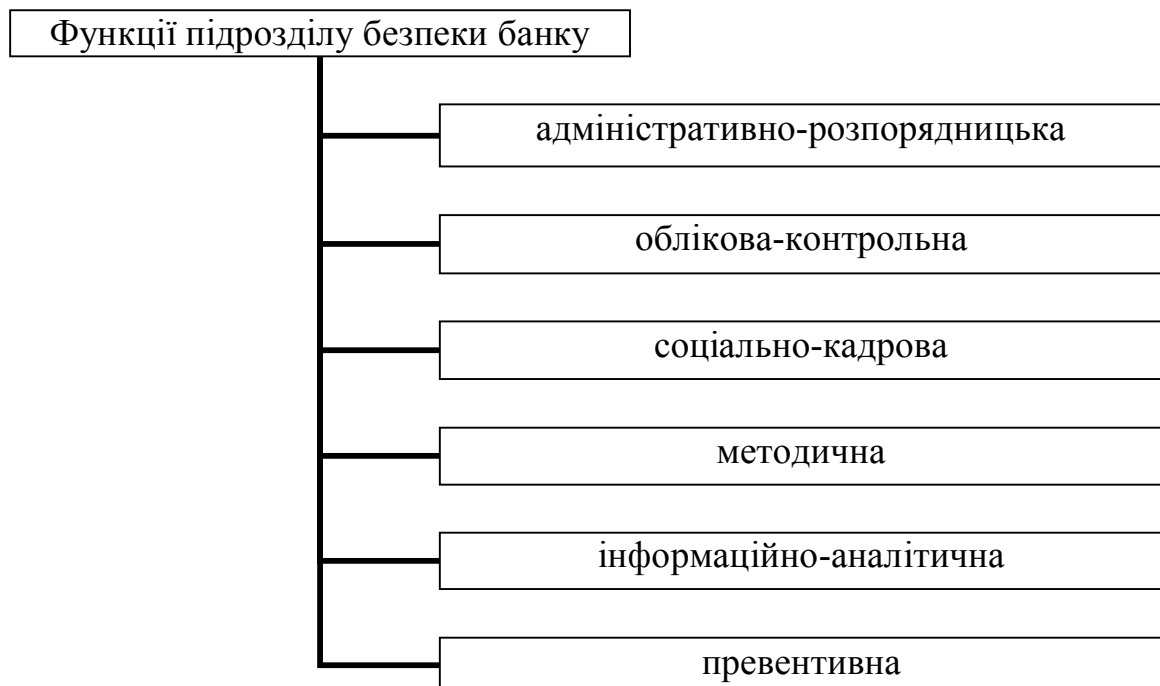

Рис. 2 – Функції підрозділу безпеки банку

Функції підрозділу безпеки банку:

- адміністративно-розпорядницька – реалізується через розроблення, встановлення і підтримання у банку різних режимів безпеки, визначення повноважень, прав, обов'язків і відповідальності службовців банку з питань забезпечення безпеки;
- облікова-контрольна – забезпечується через організацію своєчасного виявлення реальних і потенційних загроз діяльності банку, контроль за джерелами таких загроз та несприятливими для банку ситуаціями і факторами; виявлення критичних напрямів фінансово-комерційної діяльності банку; накопичення інформації з проблем забезпечення безпеки банку;
- соціально-кадрова – реалізується завдяки участі підрозділу безпеки у підборі, перевірці й розстановці кадрів; виявленню негативних тенденцій у колективах підрозділів банку, можливих причин та умов виникнення соціальної напруженості; попередження і локалізації можливих конфліктів; формування у службовці банку почуття відповідності щодо забезпечення безпеки банку;
- організаційно-управлінська – реалізується через організаційне, матеріально-технічне і технологічне забезпечення режимів безпеки у банку;
- методична – реалізується через виявлення, накопичення і впровадження у банку позитивного досвіду з проблем банківської безпеки; організацію навчання працівників банку з питань безпеки; розподілення методик роботи персоналу комерційного банку і підрозділу безпеки щодо забезпечення безпеки проведення банківських операцій;
- інформаційно-аналітична – забезпечується за допомогою цілеспрямованого збирання, накопичення, обробки і підрозділу відповідної інформації; створення для цього необхідних технічних і програмних засобів;
- превентивна – реалізується за рахунок проведення навчань та інструктажів з персоналом, тестування банківської системи та її оновлення та інше.

Висновки: В результаті проведеного дослідження можна зробити певні висновки та уточнення теоретичного характеру. В статі було запропоновано шляхи удосконалення існуючих структур підрозділів безпеки банку та структури функцій підрозділу безпеки банку.

Перелік посилань

1. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003р. Редакція від 19.01.2013, підстава 5495-17 <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [Електроний ресурс].

2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» №2121-III від 07.12.2000р. Редакція від 01.01.2013, підстава 5042-17, 5410-17 <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> [Електроний ресурс].
3. Адаменко, С.І. Характеристика та класифікація загроз у банківській системі України / С.І. Адаменко // Стратегічна панорама. - 2004. - №4. - С. 48-52.
4. Артеменко, Д.А. Механизм обеспечения финансовой безопасности банковской деятельности: дис. Канд. Экон. Наук / Д.А. Артеменко. - ростов-на-Дону, 1999. - 172с.
5. Барановський, О.І. Банківська безпека: проблема виміру / О.І. Барановський // Економіка і прогнозування (укр.). - 2006. - №1. - С. 7-26.
6. Гапоненко В.Ф., Беспалько АЛ., Власков А.С. Экономическая безопасность предприятий. Подходы и принципы. - М.: Издательство «Ось-89», 2007. – 208 с.
7. Зубок М.І. Безпека банківської діяльності: навч.-метод. посібник для саміт. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2003. – 160 с.
8. Хитрін, О.І. Фінансова безпека комерційних банків / О.І. Хитрін // Фінанси України (укр.). - 2004. - №11. - С.118-124.

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ АЗЕРБАЙДЖАНА В ПОСТКРИЗИСНЫЙ ПЕРИОД

Гаджиев А.Г., к.э.н., ст.н.с.
Институт экономики АН Азербайджана,
Азербайджанская Республика, г.Баку

За последние годы положительная динамика ряда количественных показателей банковской системы Азербайджана – стремительный рост активов, рост собственных и привлеченных средств и т.д., сопровождается постепенным улучшением и ее качественных показателей – рост сегментации рынка, диверсификация банковских операций и т.д. Тем не менее, растущие потребности экономики Азербайджана в финансовых услугах требуют более активного участия банков в распределении финансовых потоков внутри страны.

Темпы роста экономики Азербайджана, в настоящее время, во многом зависят от ситуации на мировом рынке энергоресурсов: 55-65% производимого ВВП, свыше 90% экспорта из страны, 60-65% доходов государственного бюджета формируются за счет нефтегазодобывающего сектора экономики. Поэтому в плане роста экономики выделяются: а) благоприятные для страны годы - 2005-2008гг. и пост кризисный период, начиная со